

Regionala utvecklingsförvaltningen

Kulturdepartementet

Yttrande över betänkandet **Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher, SOU 2022:44**

Region Kalmar län ser i huvudsak mycket positivt på betänkandet och de valda strategiska prioriteringarna och målen. Analysen är bred i sin ansats och fångar på ett bra sätt mötet mellan flera politikområden som präglar förutsättningarna. Flera av de idéer som förs fram i betänkandet ser Region Kalmar län som både möjliga och lämpliga att tillämpa regionalt. Det är också mycket värdefullt att betänkandet ger en gemensam bild av förutsättningarna i kulturella och kreativa branscher. Inte bara i arbetet i Kalmar län utan också i det viktiga mellanregionala samarbetet. Region Kalmar läns synpunkter berör i huvudsak områden där den föreslagna strategin skulle kunna göras effektivare genom en tydligare samverkan mellan den statliga och regionala nivån.

Samspelet mellan staten och regionerna

Ett av de tydligt berörda politikområdena är kulturpolitiken där regionerna har en viktig roll för att bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppfylls genom förordningen (2010:2012) kultursamverkansmodellen som innebär att regionerna fördelar statliga medel till regional kulturverksamhet.

Den kunskap regionerna bygger upp genom sitt aktiva arbete med medelsfördelning leder till en stor kunskap om utövarers konkreta behov och en kunskap om aktuell utveckling. Eftersom betänkandet företrädesvis utgår från staten som aktör blir slutsatserna ibland onödigt begränsade och riskerar att inte ta tillvara den kunskap som finns i hela landet. Bäst genomslag får insatserna förstås om de inkluderar hela den offentliga paletten, det vill säga såväl den statliga såväl som den regionala och kommunala nivån. Det gäller lika mycket i det konkreta arbetet att genomföra en statlig näringslivs- och innovationspolitik där kunskapen om lokala förhållanden och en stor del av ansvaret för konkreta insatser finns i regionerna.

Ett exempel där det i betänkandet tydligare skulle gå att koppla mellan den statliga och regionala nivån är i avsnitt 7.6 om platsens betydelse där målsättningar skulle kunna peka på regionala utvecklingsstrategier (RUS) som styrdokument både för regionala och kommunala insatser.

Ett annat exempel finns i avsnitt 6.1 om tvärpolitiskt ansvar. Där ägnas två hela sidor åt samverkan på övergripande departementsnivå medan samverkan med den regionala nivån avhandlas i en förmodan på två meningar i slutet av avsnittet om tydligare samverkan mellan staten och andra aktörer.

Platsens betydelse (avsnitt 7.6) utgår ofta från ett lokalt intresse där kommunen normalt är primär intressent tillsammans med invånare och företagare på platsen. I Kalmar län bedrivs sedan flera år ett projekt (Unika Historiska Kalmar län) för att bättre ta tillvara det rika levande kulturarvet. Det har visat att platsutveckling ofta är den effektivaste metoden att ur kulturarv skapa näringslivsutveckling oavsett om den kanaliseras genom besöksnäring eller andra delar av kulturella och kreativa branscher. Platsutveckling kopplat till kulturarvet har i det arbetet också visat sig ha potential att förstärka den sociala hållbarheten.

Rådgivning och kapitalförsörjning

I avsnitt 7.2 skulle det vara rimligt att Almi, som har en stark regional koppling genom samägandet mellan regionerna och staten, identifieras som en aktör som har de möjligheter som betänkandet saknar hos övriga aktörer. I Region Kalmar läns arbete med kulturella och kreativa branscher har regionen valt att lägga tyngdpunkt på Almi som den aktör som har de bästa förutsättningarna att ge kulturella och kreativa branscher rådgivning och tillgång till kompletterande kapital på samma villkor som i andra sektorer. Almi har metoder som fungerar för företag med tillväxtambitioner och är en av få aktörer som kan bygga upp tillräckliga volymer för det ska vara rimligt att anpassa insatser mot målgruppen kulturella och kreativa branscher.

Export och internationalisering

Som konstateras i betänkandet har många företag inom kulturella och kreativa branscher en hög internationaliseringsgrad men den är ojämnt fördelad. Kalmar läns Musikstiftelse har med stöd av Region Kalmar län och flera av länets kommuner utvecklat en riktad talangutvecklingsmodell TalentCoach som utvecklar talanger inom musikområdet. En tydlig framgångsfaktor är förmågan att ta tillvara och utveckla internationella kontakter.

Upphovsrätt

Ett starkt immaterialrättsligt skydd är självklart av stor betydelse för många företag inom kulturella och kreativa branscher. Det gäller inte minst i en tid då digitalisering och globalisering snabbt förändrar förutsättningarna. Ofta har företag inom kulturella och kreativa branscher svårt att hävda upphovsrättsliga frågor då motparten ofta har betydligt större ekonomiska resurser. Det finns emellertid en potentiell konfliktyta mellan immaterialrätt och konstnärligt skapande som kan förtjäna att behandlas i texten.

Uppföljning

Regionsamverkan Sydsverige har gemensamt tagit fram ett förbättrat statistiskt urval för kulturella och kreativa branscher som är mer träffsäkert än Kreamaterns. Det har visat sig fungera bra, inte minst för stödaktörer. Regionsamverkan Sydsverige bidrar gärna till det nationella arbetet att ta fram ett förbättrat urval.